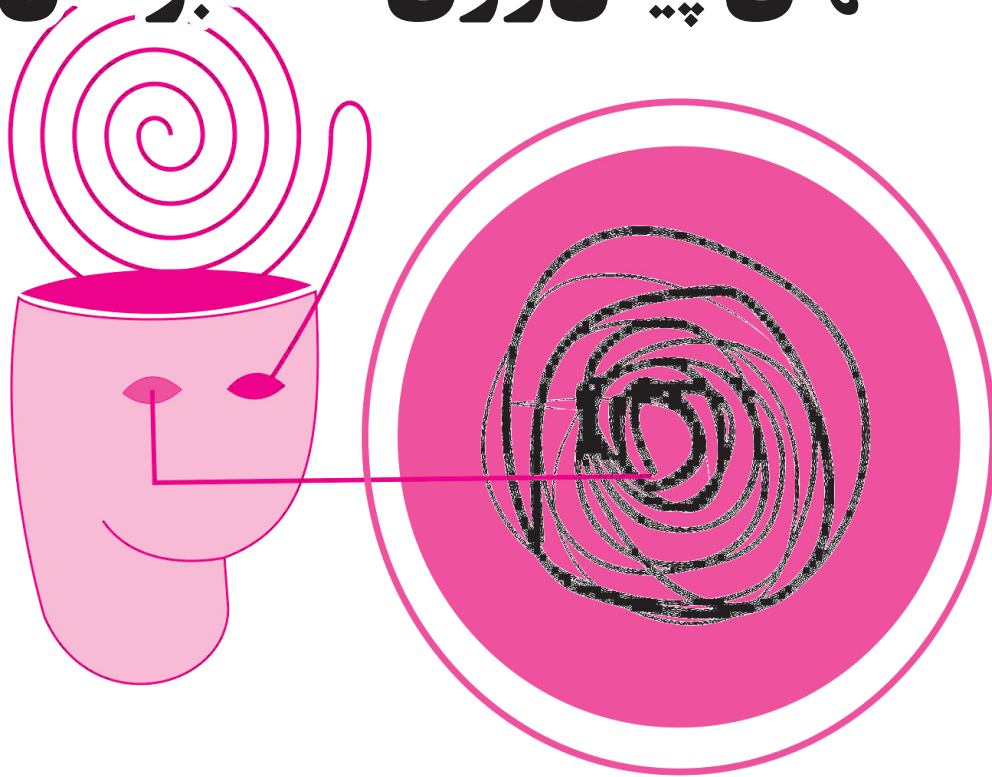

پیامدهای فناوری اطلاعات در اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

مشکلهای پیش روی حسابرسان

ترجمه: امیرهادی معنوی مقدم

به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSs) به‌عنوان استانداردهای گزارشگری در نیجریه، تغییرهایی را در نظامهای حسابداری به‌همراه داشته است. تغییرهای نظام فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، به‌ویژه با توجه به پیامدهایش بر روش حسابرسی، یکی از دغدغه‌های موجود است. این مقاله نیز به این تغییرها می‌پردازد. براساس نتایج به‌دست‌آمده، تغییرهای فناوری در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، لزوم تخصص بالای حسابرسان در حوزه فناوری اطلاعات را نشان می‌دهد. به‌همین ترتیب، مؤسسه‌های آموزش حسابداری باید برنامه‌درسیشان را به‌روز کنند تا با نیازهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، همگام باشند.

مقدمه

تغییرهایی را در بسیاری از فرایندهای حسابداری و نظامهای اطلاعاتی مرتبط با گزارشگری مالی و تهیه صورتهای مالی به همراه دارد که این تغییرها بر ساختار راهبری سازمان و کنترل داخلی تأثیرگذارند (Accounting Web, 2008). از اینرو، یافتههای پژوهشی نشان می‌دهند که حسابرسان باید در برنامه‌ریزی برای اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مشارکت داشته باشند و مشکلاتی که به وجود آمده در فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر روش و دیدگاه حسابرس تأثیر می‌گذارد. با وجود این، برخی سازمانها اغلب تأثیر کامل استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر نظامهای اطلاعاتیشان را نادیده می‌گیرند و این حقیقت را فراموش می‌کنند که نادیده گرفتن این مشکلات، با گذشت زمان به چالشهای بزرگی در رعایت ضوابط و مقررات، منجر می‌شود (Steele, 2009).

این مشکلات پرسشی را به وجود می‌آورند که در این مقاله قصد داریم به آن بپردازیم. این مقاله در اصل به دنبال پاسخ این پرسش است: اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در نیجریه، چه پیامدهایی در خصوص فناوری اطلاعات برای حرفه حسابرسی دارد؟

استانداردهای گزارشگری مالی در نیجریه

بیانیه‌های استانداردهای حسابداری^۱ برای چندین سال روش گزارشگری مالی در نیجریه را تعیین می‌کرد. این استانداردها از سوی هیئت استانداردهای حسابداری نیجریه^۲ منتشر شده بود. با وجود این، در سال ۲۰۱۰ و بر مبنای این باور که استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به نفع مردم نیجریه است، نقشه راهی برای همگرایی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تدوین شد. در پی این مسئله، یک دوره گذار مرحله‌ای طی سه سال در نظر گرفته شد. شرکتهای بورسی و شرکتهای سهامی

به‌کارگیری و اجرای در حال پیشرفت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، به تدریج جایگزین استانداردهای مالی حسابداری می‌شود که پیشتر در کشورهای مختلف به‌کار رفته است. این استانداردها در پی لزوم گزارشگری مالی جامعتر، درک‌شدنی‌تر و مربوط‌تر با تصمیم‌گیری، معرفی شد که افزایش مقایسه‌پذیری گزارشهای مالی در کشورهای مختلف را تضمین می‌کند. بیش از ۱۲۰ کشور و حوزه گزارشگری در حال حاضر برای تهیه صورتهای مالی، ملزم به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هستند یا اجازه استفاده از این استانداردها را دارند (AICPA, 2010). در نیجریه، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌عنوان استانداردهای گزارشگری تعیین و از ژانویه ۲۰۱۲ اجرائی شد. از آن تاریخ تاکنون، ذینفعان نشان داده‌اند که به‌کارگیری و اجرای این استاندارد، طیف گسترده‌ای از پیامدها را نه فقط برای موارد افشای مالی بلکه برای دیگر جنبه‌های سازمانها به‌همراه داشته است (Batra, 2015).

انجمن حسابداران رسمی امریکا (AICPA, 2010)،

در این زمینه می‌گوید: "وقتی شرکتی خودش را آماده می‌کند تا به‌جای استانداردهای قبلی، از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی استفاده کند، تأثیر این امر بر فناوری اطلاعات و نظامهای مالی باید طی مرحله برنامه‌ریزی در نظر گرفته شود. بنابراین، در کل فرایند برنامه‌ریزی برای ارزیابی نحوه تأثیر تغییرهای پیشنهادی حسابداری بر نظامهای مالی، نمایندگان واحد فناوری اطلاعات شرکت باید مشارکت داشته باشند." وقتی شرکتها برای امور حسابداری و مالی به سمت استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌روند، برای اینکه راهبرد یکپارچه‌ای برای این تغییر تدوین کنند، باید واحد فناوری را در این کار شرکت دهند (Deloitte, 2008). بنابراین، تغییرها و ساختار فناوری اطلاعات نیز یکی از مؤلفه‌های بسیار مهمی است که به‌هنگام پیگیری اجرای خط مشی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، باید در نظر گرفت.

اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی،

در میان دیگر محدودیتها، محدودیت فناوری اطلاعات از پیامدهای اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است و همیشه از آن به‌عنوان یکی از عوامل محدودکننده یاد می‌شود که مانعی بر اجرای کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی براساس برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته، تلقی می‌شود. بنابراین، عوامل مؤثر و ابعاد تأثیر این محدودیت و اینکه این محدودیت چه تأثیری بر گزارشگری مالی و نیز روش حسابرسی دارد، باید بهبود یابند.

مفهوم فناوری اطلاعات

فناوری اطلاعات به خلق، جمع‌آوری، پردازش، ذخیره‌سازی، ارائه و نشر اطلاعات و تمامی فرایندها و دستگاه‌هایی اشاره دارد که امکان تمام این موارد را فراهم می‌کنند. به‌طور خلاصه، می‌توان گفت فناوری اطلاعات با نظام اطلاعاتی، ذخیره‌سازی داده‌ها، دسترسی به داده‌ها، بازیابی داده‌ها، تحلیل و تصمیم‌گیری هوشمندانه، سروکار دارد.

فناوری اطلاعات در سالهای اخیر بدون شک نقش بسیار مهمی در حوزه تجارت ایفا کرده است. تغییر سریع فناوری اطلاعات، گسترش سامانه‌های کاربرپسند و تمایل زیاد سازمانها به خرید و اجرای سامانه‌ها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای به‌روز، باعث شدند استفاده از رایانه‌ها آسانتر شده و اینکه امور حسابداری سریعتر و دقیقتر از گذشته انجام شوند.

فناوری، نظام اطلاعاتی و پردازش الکترونیکی داده‌ها (EDP)، نحوه فعالیت تجاری سازمانها را تغییر داده و باعث افزایش کارایی عملیاتی و کمک به تصمیم‌گیری شده‌اند (Moorthy et al., 2011).

لزوم پشتیبانی فناوری اطلاعات

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را نمی‌توان بدون هیچ امکاناتی انجام داد. همچنین، پیامدهای موفقیت‌آمیزش را باید با توجه به وجود فناوری اطلاعات قدرتمندی که پشتیبان ساختار این استاندارد باشد، در

عام نیجریه‌ای برای دوره‌های منتهی به پس از اول ژانویه ۲۰۱۲، ملزم به رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شدند. دیگر شرکتهای سهامی عام نیز ملزم به رعایت این استاندارد برای دوره منتهی به پس از اول ژانویه ۲۰۱۳ شدند. شرکتهای کوچک و متوسط نیز ملزم به رعایت این استانداردها برای دوره‌های منتهی به پس از اول ژانویه ۲۰۱۴ شدند. بدین منظور، هیئت استانداردهای حسابداری نیجریه با سازماندهی مجدد، به **شمورای گزارشگری مالی نیجریه**^۳ تغییر نام یافت تا فرایند به‌کارگیری و اجرای مؤثر را تسهیل کند (Saidu & Dauda, 2014).

یافته‌های به‌دست‌آمده از پژوهشها نشان می‌دهد که پس از اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، بانکهای سپرده‌گذاری در نیجریه بخش عمده مؤسسه‌هایی را تشکیل می‌دهند که تا حد معقولی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پیروی کرده‌اند. بدترین شرکتهای در این زمینه، شرکتهای کوچک و متوسط هستند. یکی از دلایل این است که میزان آمادگی شرکتهای کوچک و متوسط برای اجرای این استانداردها، چندان رضایت‌بخش نیست (Adetula et al., 2014). با وجود این، به‌رغم مزایای زیاد گزارشگری مالی باکیفیت، مقایسه‌پذیری و افزایش احتمال سرمایه‌گذاری، تجارب بانکهای سپرده‌گذاری حاکی از این است که برای حرکت به سوی استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در نیجریه، مشکلاتی بزرگی وجود دارند (Nyor, 2012). مشکلاتی نرم‌افزاری، یکی از مشکلاتی مرتبط با ظرفیت مؤسسه‌هاست. بسته‌های حسابداری که با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی سازگار نیستند، باید کنار گذاشته شده و بسته‌های جدیدی استفاده شوند که امکان اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را فراهم می‌کنند. مشکلاتی که شرکتهای در این زمینه با آنها روبه‌رو هستند، فقط مربوط به هزینه خرید نرم‌افزار نیست؛ بلکه آموزش استفاده از بسته‌های جدید به کارکنان نیز یکی از این مشکلات است. تمام این موارد به ساختار نظام فناوری اطلاعات در هر سازمان مربوط است.

بیش از ۱۲۰ کشور

و

حوزه گزارشگری

در حال حاضر برای

تهیه صورتهای مالی

ملزم به استفاده از

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

هستند یا

اجازه استفاده از

این استانداردها را دارند

مالی و الزامهای افشا در این استانداردها بر زیرساخت فناوری اطلاعات سازمانها، به خصوص سامانه‌های اصلی، دفاتر کل، دفاتر معین و سازوکارهای گزارشگری، تأثیرگذارند (Khoury, 2009).

در حرکت به سمت استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، سامانه‌های قبلی قطع به یقین قادر به تسهیل الزامهای اطلاعات مالی مندرج در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نیستند (Taiwo & Adejare, 2014).

چنین پیشرفتی به ارزیابی مجدد و تغییر الگوهای داده‌ای قبلی منجر می‌شود. رابطه فعلی و پایگاه‌های

نظر گرفت. میزان موفقیت هر سازمانی که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به طور موفقیت‌آمیزی انجام داده، با میزان اثربخشی ساختار فناوری اطلاعاتش ارتباط مستقیم داشته است. در واقع، همان‌طور که پیشتر گفته شد، نبود چنین ساختاری یکی از عواملی بوده که پیشرفت اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را با محدودیت روبه‌رو کرده است.

فقط واحد امور مالی در اجرای تمام و کمال استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نقش ندارد (Deloitte, 2008). مشارکت مدیران فناوری سازمان و واحدهای ذیربط آنها در مراحل اولیه برنامه‌ریزی نیز جلوی دوباره‌کاری در مراحل بعدی را که کاری پرهزینه است، می‌گیرد.

فناوری اطلاعات با طراحی و اجرای کنترل‌های داخلی با هدف آماده‌سازی شرایط برای اجرای مفاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، اجرای این استانداردها را تسهیل می‌کند. فناوری اطلاعات از مدیرانی پشتیبانی می‌کند که با مسائل مربوط به استفاده از سامانه‌های رایانه‌ای، از طراحی گرفته تا پایش و نگهداری از نرم‌افزارهای لازم برای پشتیبانی از سامانه رایانه‌ای صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، سروکار دارند (Suryanto, 2015).

بنابراین، در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در نیجریه، هم تهیه‌کنندگان و هم حساب‌رسان باید با نرم‌افزارهای لازم و نیز تغییرهای ایجادشده در نظامهای موجود، آشنا شوند.

تغییر در نظامهای فعلی فناوری اطلاعات

هر سامانه‌ای که در سازمانها از اطلاعات مالی استفاده می‌کند، تحت تأثیر تغییر ناشی از به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی قرار می‌گیرد. گزارش‌کی‌پی‌ام‌جی (KPMG) نشان می‌دهد که تغییر در الزامهای تسلیم اطلاعات به بورس و استانداردهای حسابداری، باعث می‌شود سازمانها به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی روی آورند؛ در حالی که این فرایند تغییر بر نظام فناوری اطلاعات آن سازمان نیز تأثیر می‌گذارد (Accounting Web, 2008). اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

از جمله تصمیم‌گیری به کمک مقایسه داده‌ها، پیامدهایی دارد.

ج- کنترلها در سطح برنامه کاربردی

هر گونه حرکت به سمت استفاده از نظام جدید گزارشگری مالی، روش پردازش معامله‌ها در سازمان را تغییر می‌دهد. افزون بر اینکه کنترل‌های فرایند تجاری باید بازنگری شوند، این تغییر، لزوم اصلاح محیط عمومی سیستم کاربردی سازمان را به همراه دارد تا تضمین کند امنیت، تعیین هویت، و سازوکارهای کنترل دسترسی به اندازه کافی انسجام دارند و الزامهای مقرراتی را رعایت می‌کنند.

د- پیامدها برای هوش تجاری و نظامهای تصمیم‌گیری

این مسئله به روش اشتراک‌گذاری داده‌ها در نظامهای عملیاتی سراسر سازمان مرتبط است. با تکامل هر چه بیشتر ورودی داده‌های مالی سازمان با هدف رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، اطلاعاتی که وارد نظامهای عملیاتی می‌شوند نیز شاید دستخوش تغییر شوند. از اینرو، شاید شرکتها و سازمانها پی ببرند که باید داده‌های اصلی ورودی به سامانه‌هایی را که با پیش‌بینی و بودجه‌ریزی، مدیریت عملکرد، جبران خدمات تشویقی، ابزار حمایت از تصمیم‌گیری یا گزارشگری مرتبط با مالیات سروکار دارند، اصلاح کنند. در اصل، باید احتمال نیاز به تغییر برنامه‌های کاربردی با هدف پشتیبانی از جمع‌آوری داده‌ها و گزارشگری مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را در نظر گرفت.

گزارشگری تفصیلی که از الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است، فشار بیشتری به جمع‌آوری اطلاعات می‌آورد و ممکن است از ابعاد پنهان گزارش مدیریت از الگوی تجاری پرده بردارد و هزینه و زمان صرف‌شده برای تجمیع اطلاعات را بالا ببرد. بنابراین، گذار به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، فرایندی طولانی و چند بُعدی است که به‌طور معمول شامل طرحهای کوتاه و درازمدت می‌شود که یکی از آنها، مسئله فناوری اطلاعات است (Okafor & Ogiedu, 2011).

همچنین، گذار به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مشوقی برای اصلاح یا جایگزینی نظامهای

اصلی داده‌ها باید اصلاح شوند. نظامهای مالی شرکت و زیرساخت گزارشگری نیز باید تغییر کنند تا با تغییرهای خط‌مشی‌های حسابداری و فرایندهای گزارشگری مالی، همگام شوند. در مواردی که تعدادی از واحدهای تجاری تلفیق شده و ساختار بازنگاری داده‌ها و قالبهای گزارشگری مالی، تغییر کرده‌اند، نظام تلفیق نیز تغییر می‌کند (Taiwo & Adejare, 2014). افزون بر این، بسته به رابطه بین سامانه‌های واحد تجاری تلفیق شده و واحد اصلی، شاید به ایجاد رابطها یا فرایندهای الکترونیکی جدید نیاز باشد (PwC, 2012). همچنین برای مدیریت الزامهای گزارشگری دوگانه، شاید به تغییر یا تقویت سامانه‌ها نیاز باشد. همچنین، برای پی‌کربندی تنظیمهای زیرسیستمهای کاربردی مختلف، مانند داراییهای ثابت (استهلاک یا عمر مفید) و محاسبه‌های ارزشیابی موجودیها، و داده‌های پایه‌ای مربوط به آنها، ممکن است به اصلاحات نیاز باشد (Barile, 2011).

چهار حوزه اصلی از پیامدهای فناوری اطلاعات، که سازمانها در زمان اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باید آنها را در نظر داشته باشند، عبارتند از:

الف- الزامهای جدید برای داده‌ها

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، افشای تفصیلی‌تر و جامع‌تر در گزارشهای مالی را ملزم می‌کند. برای دستیابی به این میزان از تفصیل، سازمانها به نظامهایی در حوزه فناوری اطلاعات نیاز دارند که امکان رهگیری اطلاعات جزئی‌تر در میان طیفی از حوزه‌های جدید داده‌ها را داشته باشند.

ب- ذخیره‌سازی و نگهداری داده‌ها

سازمانی که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را اجرا می‌کند، باید به‌منظور رعایت الزامهای نگهداری داده‌ها، به نظامهای مالی قدیمی‌اش دسترسی داشته باشد. این مسئله پرسشهایی را درباره قابلیت شرکت برای ذخیره‌سازی و بازیابی مؤثر انبوهی از داده‌های مالی قدیمی‌تر به‌وجود می‌آورد. این موضوع، افزون بر این، برای بازیابی داده‌ها به‌منظور مقایسه، محک‌زنی و دیگر تصمیمهای تجاری

دارد: اندازه و پیچیدگی فعالیت تجاری، راهبرد پاسخ به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ویژگیهای زیرساخت و قابلیت‌های فعلی و تعداد برنامه‌های کاربردی که در جمع‌آوری داده‌های مالی و تهیه صورتهای مالی، استفاده می‌شوند. استیل (Steele, 2009) نیز دیدگاه مشابهی را مطرح می‌کند مبنی بر اینکه مسئله رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، بسته به پیچیدگی ساختار تجاری سازمان و نظامهای گزارشگری و حسابداری، تأثیر متفاوتی بر هر سازمان دارد.

مشکلهای فناوری اطلاعات برای عملیات

حسابرسی

تخصص فنی حسابرسان

اجرای واقعی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مستلزم ظرفیت فنی کافی در بین تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان صورتهای مالی و نیز حسابرسان و نهادهای نظارتی است (Abata, 2015). براساس ادعاهای مطرح‌شده، تعداد کافی کارشناس حرفه‌ای با توانایی تفسیر و تبدیل الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به تغییرهای فناوری اطلاعات و حل مشکلهای فنی ناشی از این تغییر وجود ندارد (Accounting Web, 2008).

از حسابرسان انتظار می‌رود تا نحوه پردازش و تولید اطلاعات حسابداری و کنترل‌های فعال در سامانه را درک کنند (Odum, 2010). با وجود این، برخی حسابرسان نیز با مشکلهای کمبود دانش فنی روبه‌رو هستند. حسابرسان برای حرکت پایاپای با تغییرهای نوپدید در فناوری و زیرساخت، از جمله تحول، نوآوری و اختلال ناشی از توسعه فناوری، مشکل دارند (ISACA, 2015).

مشکلهای پیچیدگی حسابرسی و کمبود زمان

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یکی از چارچوبهای گزارشگری مالی و حسابداری است که برای اجرای آن به قضاوت بیشتر و اتکای کمتر به قوانین تفصیلی نیاز است. این رویکرد مبتنی بر قضاوت، حاکی از آن است که راه‌های زیادی برای رسیدن به ارزشگذاری منطقی وجود دارند (Nyora, 2012). یافته‌های پژوهشی

موجود است که اطلاعات کافی و به‌موقع ارائه نمی‌دهند؛ به‌خصوص برای سازمانهایی که درگیر طرحهای تحولی مانند برنامه‌ریزی منابع سازمانی هستند که بر گزارشگری مالی جامع متکی است.

فناوری اطلاعات به‌طور معمول مهمترین بخش هزینه‌های گذار به سمت استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را تشکیل می‌دهد. با توجه به این مسائل، برخی سازمانهای کوچک و سازمانهایی که راهکارهایی برای صرفه‌جویی در هزینه را در پیش گرفته‌اند، شاید در کوتاه‌مدت نظامهای اطلاعاتی فعلیشان را با شرایط جدید تطبیق دهند و تأثیر ابعاد فناوری اطلاعات بر سازمان را نیز در نظر بگیرند. برای ارزیابی تغییرهای ممکن در پی اجرای الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، سازمانها باید تغییر در الزامهای اطلاعات مالی و تأثیر این الزامها بر نظامهای موجود اطلاعات مدیریت، مانند نظامهای ارزشگذاری و الگوهای بیم‌سنجی را شناسایی کنند (Barile, 2011).

عوامل مؤثر بر پیامدهای نظامهای فناوری اطلاعات

تأثیر اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر ساختار فناوری اطلاعات سازمانها، بسته به ساختار و محیط فعلی سازمان فرق می‌کند. این تغییر شاید یکپارچگی/قابلیت نظامهای مالی و فناوری اطلاعات، پیچیدگی صنعت، اندازه شرکت، مرتبط بودن فرایند/ترانش تجاری، ساختار کنترل داخلی، فرایند تحصیل و ادغام و دیگر ویژگیها را دربر بگیرد.

میزان تغییر نظامها به عوامل و گزینه‌های مختلفی بستگی دارد که از آن جمله عبارتند از: کمیت و ماهیت تغییرهای حسابداری در اثر اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، اندازه و پیچیدگی کسب‌وکار، راهبرد انتخابی در پاسخ به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ویژگیهای زیرساخت و قابلیت‌های فعلی و تعداد برنامه‌های کاربردی که در جمع‌آوری داده‌های مالی و تهیه صورتهای مالی استفاده می‌شوند (Barile, 2011).

دیلویت (Deloitte, 2008) نیز موافق است که میزان تغییر نظامها به عوامل و گزینه‌های مختلفی بستگی

پیامدهای فناوری اطلاعات در پی اجرای این استانداردها، حساب‌رسان را با مشکل همیشگی بازنگری راهبرد و فرایندهای حسابرسی‌شان (برنامه‌ریزی، آزمون و مستندسازی) به‌منظور همسازی با انتظارات، روبه‌رو می‌سازد.

تحلیل داده‌ها و نتایج

در پژوهش انجام‌شده که موضوع این مقاله است، ۱۰۶ پرسشنامه تکمیل و بازگردانده شد که معادل نرخ پاسخ ۸۸/۳۳ درصدی است. تحلیل‌ها نشان می‌دهد که پاسخ‌دهندگان به‌طور میانگین پنج سال تجربه کار در حوزه حسابرسی دارند و ۹۲ درصد پاسخ‌دهندگان سواد فناوری اطلاعات دارند.

نتیجه این تحلیل نشان می‌دهد که تغییرهای نوپدید در حوزه فناوری و زیرساخت در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی که مستلزم تخصص بالای فناوری اطلاعات از سوی حساب‌رسان است، بزرگترین مشکل پیش روی آنها به‌حساب می‌آید که ۹۲/۵ درصد نیز این موضوع را تأیید کردند (جدول ۱).

۸۷/۵ درصد اعلام کردند که درک سامانه‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارهای به‌روز در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یکی دیگر از مشکلات است. نتیجه‌ها نشان داد که تغییر در ساختار فناوری اطلاعات با هدف آماده‌سازی شرایط برای اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، هزینه آموزش کارکنان حسابرسی برای انجام وظایف حسابرسی را افزایش داده است. همچنین، تخصص فنی به‌منظور حرکت همساز با سرعت تغییرهای زیرساختی، مشکل بزرگ دیگری است (۸۴/۲ درصد) که این موضوع با یافته‌های نیور (Nyora, 2012) مطابقت دارد.

دیگر مشکلات شناسایی شده عبارتند از اینکه انتظارات از اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ابعاد جدیدی را برای وظایف حسابرسی به‌همراه داشته‌اند که زمانبرند، و کنار آمدن با تغییرهای رابط‌های کامپیوتری موجود و پایگاه داده‌های زیربنایی، مشکل فزاینده دیگری است. کنار آمدن با سیستم‌های کنترل داخلی فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی

نشان می‌دهند که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به پیچیدگی گزارشگری مالی می‌افزاید و رعایت استانداردهای حسابداری را ارتقا می‌دهند (Okafor & Ogeidu, 2011). تهیه‌کنندگان گزارش‌های مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باید تأثیر استفاده از این استانداردها بر اصول قبلی پذیرفته‌شده حسابداری در سازمان را توضیح دهند. به بیان دیگر، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مقررات کمتری از اصول محلی پذیرفته‌شده حسابداری دارند که از بُعد قضوتی، مشکل بیشتری پیش روی تهیه‌کنندگان و حساب‌رسان می‌گذارد. حساب‌رسان باید دقیق‌تر و نکته‌سنج‌تر باشند. تمام این موارد، بُعد جدیدی به وظایف حسابرسی می‌افزاید که زمانبر و پیچیده‌اند (Dulitz, 2009).

هزینه‌های انجام حسابرسی

حسابرسی یکی از حرفه‌های پیچیده، چالش‌برانگیز، همواره در حال تغییر و دقیق است (Deloitte, 2008). بنابراین، حساب‌رسان و دستیارانشان باید به‌منظور تقویت اثربخشی و افزایش کیفیت، به مهارت و دانش مرتبط با این حرفه مجهز باشند. تغییر ساختار فناوری اطلاعات سازمان با هدف ایجاد بستر لازم برای اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، به افزایش هزینه آموزش کارکنان/دستیاران حسابرسی در راستای ارائه خدمات باکیفیت حسابرسی منجر می‌شود.

اشتباه‌ها و خطر کشف حسابرسی

توسعه سریع فناوری‌های اطلاعاتی، موجب دغدغه همیشگی بابت ریسک‌های جدید حسابرسی می‌شود. تغییرهای فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ریسک خطاهای سیستماتیک احتمالی در حسابرسی را به‌همراه دارند. طی برنامه‌ریزی برای حسابرسی، حساب‌رسان با مشکل بازنگری دقیق تمامی حوزه‌های با ریسک بالا با هدف اطمینان از کفایت رویه‌های برنامه‌ریزی‌شده جهت پوشش این حوزه‌های با ریسک بالا، روبه‌رو هستند.

بازنگری راهبرد حسابرسی

ماهیت پویای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و

جدول ۱- نمونه تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدها

رتبه	وزن	میانگین	امتیاز	
اول	۰/۹۲۵	۴/۶۶	۴۹۴	تغییرهای نوپدید در فناوری و زیرساخت در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مستلزم تخصص بالای حساب‌رسان در حوزه فناوری اطلاعات است.
دوم	۰/۸۷۵	۴/۳۸	۴۶۴	درک سامانه‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارهای به‌روز در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یکی دیگر از مشکلات است.
چهارم	۰/۸۴۲	۴/۲۱	۴۴۶	تخصص فنی به‌منظور حرکت هم‌ساز با سرعت تغییرهای زیرساختی، مشکل بزرگ دیگری است.
هشتم	۰/۷۸۱	۳/۹۱	۴۱۴	پیامدهای فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، حسابرسی را پیچیده‌تر می‌کند.
ششم	۰/۸۱۵	۴/۰۸	۴۳۲	کنار آمدن با تغییرهای رابط‌های کامپیوتری موجود و پایگاه داده‌های زیربنایی در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مشکل فزاینده‌ای است.
پنجم	۰/۸۲۶	۴/۱۳	۴۳۸	انتظارها از اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ابعاد جدیدی را برای وظایف حسابرسی به‌همراه داشته که زمان‌بر است.
سوم	۰/۸۷۲	۴/۳۶	۴۶۲	تغییر در ساختار فناوری اطلاعات با هدف آماده‌سازی شرایط برای اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، هزینه آموزش کارکنان/دستیاران حسابرسی برای انجام وظایف حسابرسی را افزایش داده است.
یازدهم	۰/۷۵۵	۳/۷۹	۴۰۰	تغییرهای فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، احتمال خطاهای سیستماتیک احتمالی در حسابرسی را به‌وجود آورده است.
هفتم	۰/۷۸۵	۳/۹۲	۴۱۶	اصلاح و پیکربندی تنظیمهای زیرسیستمهای مختلف مالی، از مشکلات بزرگ در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌حساب می‌آید.
دهم	۰/۷۷۳	۳/۸۷	۴۱۰	ماهیت پویای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و پیامدهای فناوری اطلاعات در پی اجرای این استانداردها، مستلزم بازنگری منظم راهبردها و رویه‌های حسابرسی است.
دوازدهم	۰/۷۲۸	۳/۶۴	۳۸۶	کنار آمدن با سامانه‌های کنترل داخلی فناوری اطلاعات در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌نسبت دشوار است.
هشتم	۰/۷۸۱	۳/۹۱	۴۱۴	احتمال ریسکهای حسابرسی در نتیجه تأثیر تغییرهای ناشی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر سامانه‌های فناوری اطلاعات، بالا می‌رود.

ارزش داراییهای مشهود و نامشهود و آزمونهای کفایت بدهی به همراه دارد.

نتیجه‌گیری

نتیجه تحلیل نشان می‌دهد که تغییرهای نوپدید در فناوری و زیرساخت در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی که مستلزم تخصص بالای حسابرسان در حوزه فناوری اطلاعات است، بزرگترین مشکل حسابرسان به حساب می‌آید. همچنین، هزینه تغییر زیرساختهای فناوری اطلاعات مشکل دیگری است که حسابرسان با آن روبه‌رو هستند. هم حسابداران و هم حسابرسان باید فکرهايشان را یک‌کاسه کنند و نرم‌افزار مقرون‌به‌صرفه‌ای طراحی و تولید کنند که مشکلات فناوری اطلاعات/ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را حل و فصل کند. بنابراین، حسابرسان باید چالش به‌روزرسانی دانش و مهارتشان در زمینه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و فناوری اطلاعات با هدف آمادگی برای مقابله با مشکلات آینده را بپذیرند. در این صورت، حسابرسان می‌توانند حسابرسی صورتهای مالی قابل‌اتکاتر، دقیق‌تر، شفاف‌تر، معتبرتر و باکیفیت‌تری ارائه دهند. برنامه درسی مؤسسه‌های آموزش حسابداری و مؤسسه‌های حرفه‌ای آموزش حسابداری باید به‌روز شود تا مطابق با مشکلات به‌وجودآمده، در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باشد.

پانوشتها:

- 1- Statement of Accounting Standards (SAS)
- 2- Nigerian Accounting Standards Board (NASB)
- 3- Financial Reporting Council of Nigeria (FRC)

منبع:

Emekaponuzo D.E., O.O. Jeremiah, and E.J. Alfred, **Information Technology Implications of IFRS Implementation in Nigeria: Challenges to Auditors**, Journal of Investment and Management. Vol. 6, Issue 1, 2017

وقتی شرکتهای برای امور

حسابداری و مالی

به سمت استفاده از

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

می‌روند

برای اینکه راهبرد یکپارچه‌ای

برای این تغییر

تدوین کنند

باید واحد فناوری را

در این کار شرکت دهند

گزارشگری مالی، کمترین مشکلی است که حسابرسان با آن روبه‌رو هستند و تغییر خطاهای سیستماتیک احتمالی در حسابرسی در پی تغییرهای فناوری اطلاعات بر اثر اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، بعد از مشکل یادشده قرار دارد.

دیگر پیامدهای فناوری اطلاعات برای روش حسابرسی در نیجریه در پی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، عبارتند از: مشکل حسابداری برای طرحهای مزایای پس از اشتغال، همگام‌سازی سامانه‌های صاحب‌کاران با فنون حسابرسی به کمک رایانه و نبود نرم‌افزارهای مورد نیاز حسابرسی. این موضوع باعث پیچیدگی وظایف حسابرسی شده است که مشکلاتی را برای آزمون کاهش